

at indlede Underhandlinger. Regjeringen har imidlertid ikke blot gjort dette; men har afsluttet Underhandlingerne uden at komme til Rigsdagen. De Begunstigelser til Kjøbenhavns Commune, som jeg her taler om, vedrøre dens Fattigvæsen, vedrøre Assistenthuset, et Etablisement, der koster Staten ikke ubetydeligt om Aaret; skjøndt det skulde synes, at det sigter til et Formaal, som ligger temmelig fjernt fra de egentlige Statsformaal, men saadanne Udgifter ere jo fra Begyndelsen opstaaede derved, at formaaende Mænd i Communen have hos Landets Konge udvirket Begunstigelser, som man ikke noget andetsteds i Landet har noget Tilsvarende til, og disse Begunstigelser, som burde, forsaavidt de ellers have været berettigede, have været lempelig afløste eller burde under være i mere Forhold ligefrem have været afviste, ere ved den her omhandlede Transaction vorede op til en saa umaadelig Fordeel, at Byen til Vederlag for dem faaer et Terrain af det Omfang og af den Værdi, som der her er Tale om. Af disse Begunstigelser, der ifølge en almindelig Betragtning fra Statens Standpunkt ere ubillige, er der altsaa istedetfor en billig Afløsning eller en Tilintetgjørelse voret en Fordeel, op som den, denne Contract vidner om. Det er dette Forhold, som vi ikke kunne betragte anderledes efter de foreliggende Oplysninger, og da det er os bekjendt, at Folk, der have havt med det at gjøre andetsteds, have været i Besiddelse af ikke ubetydelig flere Actstykker i denne Sag end vi — og blot nogle flere Aftryk af de Bøger, som have været trykte til Brug for Kjøbenhavns Communes Delegerede, ville maaskee allerede kunne bidrage Noget til større Oplysning — saa forekommer det mig at være en Sag, som i det Hoved er tjenlig til at sjenkes en nærmere Overveelse i et Udvalg. Hvad den videre Forhandling af Sagen skal føre til, og hvad et Udvalg efter en omhyggelig Overveelse af disse Spørgsmaal vil indstille, er Noget, der ikke for Diebliffet kan tales eller forhandles om; det ligger ikke for; men hvad vi maade kunne forlange, er dog at komme til fornøden Klarhed om, hvorledes en Sag af en saadan Vigtighed som den foreliggende er

bragt tilende. Derfor skal jeg meget tilraade Vedtagelsen af den ærede Forslagsstillers Forslag. Det forekommer mig, at der er overordentlig mange Punkter i det ærede Medlems Foredrag, som forekomme mig utvivlsomt at kunne trænge til nærmere Belysning. Man søger jo kun ved en saadan Undersøgelse af Sagens forskjellige Sider at komme til en Forstaaelse af, hvorvidt Regjeringen har truffet det Rette.

Hindenburg: Jeg har nærmest begjæret Ordet i Anledning af de Ytringer, som den høitærede Minister rettede imod mig, og navnlig i Anledning af den Bemærkning, at det dog ikke kunde siges, at Retfærdigheden var traadt for nær ved den Maade, hvorpaa han var gaaet frem ved Lovens Gjennemførelse. Han sagde, at det var paastaet, at man var gaaet noget upraktisk og ubensigtsmæssigt frem, men han vilde slaae fast som en Indrømmelse, at man ikke kunde sige, at Retfærdighedshensynet var traadt for nær. Jeg skulde ikke have omtalt dette, hvis det ikke var blevet brugt som et Argument af den ærede Minister; men efterat han har gjort det, maa jeg sige, at den høitærede Minister fuldstændig har misforstaaet min Mening. Derimod forholder det sig ganske vist, som den høitærede Minister sagde — og det har jeg netop ogsaa i Slutningen af mine Bemærkninger anført som et Argument for at fremme denne Sag — at det at nedsette Udvalg var den eneste Veje, ad hvilken de enkelte Private kunde komme til deres Ret. I denne Sag nytter det nemlig ikke at ty til Domstolene. I denne Ytring ligger, at den høitærede Minister ikke med Hensyn til Gjennemførelsen af Loven har givet nogen Blottelse; men deraf følger ikke, at de Privates Ret ikke kunde være krænkede. Der gives Dele af Lovgivningen, som ikke varetages af Domstolene, men af Administrationen, men hvor denne dog ikke desto mindre har en Forpligtelse til at fyldestgjøre Loven efter dens Mening. Jeg vil nævne et Exempel, som er de ærede Medlemmer eller i det Mindste mange af dem bekjendt. Naar der er Tale om fri Proces i første Instans, bestemmer Loven, at en Præst, som søges til